

**КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ АРХІТЕКТУРИ, БУДІВНИЦТВА ТА
УПРАВЛІННЯ**

Циклова комісія Управління та адміністрування
(Назва циклової комісії)

Відділення Управління та адміністрування
(Назва відділення)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчальної роботи

 Тетяна КОСА

« 30 » 08 20 24 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ

(Назва навчальної дисципліни)

Галузь знань **07 Управління та адміністрування**

Спеціальність **073 Менеджмент**

Освітньо – професійна програма **Логістика**

Освітньо -- професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси, гроші та кредит»
для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня
фаховий молодший бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітньо-професійна програма Логістика

Робочу програму навчальної дисципліни уклали: Лецівська Л.В., спеціаліст
другої категорії.

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси, гроші та кредит»:

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії Управління та
адміністрування

Протокол № 2 від «26» серпня 2024 року

Голова циклової комісії

Вікторія ЦИРЮК

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми
«26» 08 2024 року

Тетяна КОСА

Розглянуто

Методист коледжу
«27» серпня 2024 року

Ірина ТИМОШЕНКО

Схвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «28» 08 2024 року

Голова методичної ради

Тетяна КОСА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва навчальної дисципліни	Фінанси, гроші та кредит
Статус	Вибіркова компонента освітньо-професійної програми
Форма навчання	денна
Мова викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС/ годин	3,0/90
Індивідуальне завдання (курсний проєкт, курсова робота)	не передбачено
Форма контролю	<u>залік</u>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» є отримання знань про сутність і роль фінансів, грошей і кредиту в економічному і соціальному розвитку країни, опанування здобувачами методологічних основ побудови та розвитку фінансової системи і її складових – грошей і кредиту, що втілюється в суб'єктивних діях держави – законах і політиці, спрямованих на досягнення конкретних цілей .

Завдання навчальної дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» полягає в засвоєнні теоретичних та організаційних засад теорії фінансів; проаналізувати функції фінансів, дати оцінку фінансовій системі України, її структурі і основним елементам; обґрунтувати основні концепції походження грошей, визначити їх роль в економічному розвитку держави, дослідити сутність та основні інструменти грошово-кредитної політики, податкової і бюджетної підсистем вітчизняної фінансової системи.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК 6. Здатність планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу і роботу інших працівників.

СК 9. Здатність проводити економічні розрахунки.

СК 13. Здатність застосовувати профільні знання в галузі фінансів та здійснювати розрахунки і операції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни формуються програмні результати навчання відповідно до **ОПП**:

РН 07. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.

РН 11. Здійснювати пошук, збирання, оброблення й аналізування інформації у професійній діяльності.

РН 20. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

Очікувані результати навчання:

Тема 1. Економічна сутність фінансів, їх призначення

- знати сутність, призначення та функції фінансів;
- упорядковувати моделі фінансових відносин у суспільстві;
- дослідити фактори, що стали причиною розвитку фінансів.

Тема 2. Податки і податкова система

- обґрунтовувати необхідність і причини появи податків, їх сутність;
- знати види надходжень: податків, зборів, внесків і платежів;
- розкрити сутність податкової системи, її принципи і функції;
- впорядковувати і розрізняти елементи податкової системи;

Тема 3. Бюджет і бюджетна система

- обґрунтовувати знання щодо сутності, функцій та ознак бюджету;
- характеризувати бюджет за характером та формою;
- узагальнювати етапи розвитку бюджетної системи;
- впорядковувати відмінності між принципами розвитку бюджетної системи.

Тема 4. Державний борг

- узагальнювати сутність державного боргу;
- характеризувати державні та місцеві запозичення;
- узагальнювати обслуговування зовнішнього і внутрішнього державного боргу;
- порівнювати складові системи управління державним боргом.

Тема 5. Сутність і функції грошей

- визначати сутність грошей, їх походження;
- обґрунтовувати форми грошей та їх еволюцію;
- визначати та порівнювати основні функції грошей;
- узагальнювати сутність якісних властивостей грошей.

Тема 6. Грошовий оборот і грошова маса

- обґрунтовувати сутність та економічну основу грошового обігу;
- узагальнювати модель грошового обороту;
- визначати сутність грошових потоків та їх збалансування;
- характеризувати структуру грошового обороту;
- впорядковувати масу грошей в обороті;
- модифікувати структуру грошових агрегатів;
- узагальнювати економічний зміст швидкості обігу грошей.

Тема 7. Грошові системи

- визначати сутність грошової системи, її елементи та призначення;
- аргументувати основні типи грошових систем, їх еволюцію;
- оцінювати державне регулювання грошового обороту;
- характеризувати фіскально-бюджетну та грошово-кредитну політику;
- обґрунтовувати основні платіжні системи та їх роль у грошовому обороті;
- визначати роль монетизації економіки як макроекономічного показника..

Тема 8. Грошовий ринок

- визначати сутність грошового ринку;
- впорядковувати основи та особливості його функціонування;
- обґрунтовувати структуру грошового ринку;
- узагальнювати та характеризувати інструменти ринку грошей;
- характеризувати чинники, що визначають рівновагу ринку грошей.

Тема 9. Інфляція та грошові реформи

- визначати сутність інфляції, її види, причини, наслідки та форми прояву;
- обґрунтовувати заходи антиінфляційної політики;
- аргументувати сутність грошових реформ, їх види;
- узагальнювати особливості проведення грошової реформи в Україні.

Тема 10. Валютний ринок і валютні системи

- характеризувати сутність валюти, валютного курсу та конвертованості;
- узагальнювати режими курсоутворення;
- аргументувати валютні операції, їх види і сфери застосування;
- визначати та порівнювати міжнародні валютні системи;
- конкретизувати методи валютного регулювання, характеризувати їх.

Тема 11. Центральні банки

- характеризувати походження та діяльність центральних банків;
- характеризувати функції центральних банків;
- обґрунтовувати особливості функціонування НБУ;

Тема 12. Комерційні банки і їх операції

- аргументувати призначення та класифікацію комерційних банків;
- демонструвати знання щодо функцій комерційних банків;
- визначати види банківських операцій, відмінності між ними;
- характеризувати банківські ризики, їх види, причини появи.

Тема 13. Кредит у ринковій економіці

- характеризувати сутність та особливості кредиту;
- узагальнювати функції кредиту, характеризувати принципи;
- обґрунтовувати форми та види кредиту, характеризувати їх;
- знати сутність, види та вимірники процентної ставки.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Економічна сутність фінансів, їх призначення. Історико-економічний розвиток фінансів. Головне призначення фінансів. Функції фінансів як науки: загальнонаукові і спеціальні. Ознаки фінансів. Моделі фінансових відносин у суспільстві: адміністративна і ринкова. Фінансові моделі ринкової економіки за рівнем державної централізації внутрішнього валового продукту: американська, західноєвропейська і скандинавська, їх характерні ознаки.

Тема 2. Податки і податкова система. Історія виникнення й становлення сучасних податків і зборів. Економічна сутність і значення податків для ринкової економіки. Ознаки податків, їх класифікація; функції податків. Характеристика елементів оподаткування. Сутність податкової системи України, її елементи. Принципи податкового законодавства. Податкові пільги.

Тема 3. Бюджет і бюджетна система. Історико-економічний розвиток бюджету. Сутність бюджету як основного фінансового плану держави, його основні складові. Призначення та функції бюджету. Формування бюджетної системи в Україні. Принципи бюджетної системи. Бюджетне законодавство та його розвиток в Україні. Бюджетне планування, його функції, методи, принципи організації. Бюджетна класифікація, її складові.

Тема 4. Державний борг. Сутність державного боргу, етапи формування. Характеристика державних і місцевих боргових зобов'язань, їх класифікація. Порівняльна характеристика підходів до розуміння зовнішнього і внутрішнього державного боргу. Управління державним боргом: мета, етапи, завдання, методи та принципи.

Тема 5. Сутність і функції грошей. Сутність грошей. Альтернативні підходи до визначення сутності грошей в економічній теорії. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Роль держави у створенні грошей. Форми грошей та їх еволюція. Причини та механізм демонетизації золота. Неповноцінні форми грошей та їх економічна природа. Характеристика

сучасних кредитних форм грошей. Функції грошей, взаємозв'язок між ними. Якісні властивості грошей.

Тема 6. Грошовий оборот і грошова маса. Сутність грошового обігу як процесу руху грошей. Основні суб'єкти грошового обігу. Готівковий і безготівковий обіг. Модель сукупного грошового потоку. Маса грошей, що обслуговує грошовий обіг: поняття, склад і чинники, що визначають її зміну. Показники маси грошей: грошові агрегати, їх характеристика; грошова база, її склад та економічний зміст. Фактори, що впливають на величину грошової маси. Закон грошового обігу. Швидкість обігу грошей: поняття, чинники, що впливають швидкість. Вплив швидкості на масу та стабільність грошей.

Тема 7. Грошові системи. Сутність грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. Елементи грошової системи, її типи. Державне регулювання грошового обороту: необхідність, органи регулювання та методи. Платіжні системи та їх роль у регулюванні грошового обороту. Методи економічного регулювання грошового обороту, їх сутність і переваги. Фіскально-бюджетна та грошово-кредитна політика в системі державного регулювання грошового обороту, їх сутність та порівняльна оцінка.

Тема 8. Грошовий ринок. Сутність грошового ринку, його особливості, функції та інструменти. Суб'єкти та інструменти грошового ринку. Структура грошового ринку. Попит на гроші. Сутність, цілі та форми прояву попиту на гроші. Чинники, що визначають зміну попиту на гроші. Пропозиція грошей. Сутність і механізм формування пропозиції грошей. Грошова база та грошовий мультиплікатор. Грошово-кредитний мультиплікатор і вплив його на пропозицію грошей. Види відсотків грошового ринку.

Тема 9. Інфляція та грошові реформи. Сутність, форми прояву та закономірності розвитку інфляції. Причини інфляції. Економічні та соціальні наслідки інфляції. Державне регулювання інфляції. Антиінфляційна політика. Особливості інфляції в Україні в різні періоди розвитку. Сутність грошових реформ, їх види, способи класифікації та особливості проведення в Україні.

Тема 10. Валютний ринок і валютні системи. Сутність валюти, її види. Конвертованість валюти, види конвертованості. Валютний ринок: сутність, об'єкти та суб'єкти. Функції валютного ринку. Основні операції на валютному ринку. Валютний курс: сутність, види, основи формування та чинники впливу. Режими курсоутворення: Валютне регулювання, його цілі, методи та вплив на економіку. Поняття світової валютної системи, її елементи та етапи розвитку. Особливості формування валютної системи в Україні. Сутність, призначення та використання золотовалютних резервів.

Тема 11. Центральні банки. Засади організації центральних банків. Місце центрального банку в системі регулювання і контролю за банківською діяльністю. Функції центрального банку.

Тема 12. Комерційні банки і їх операції. Комерційні банки, їх походження і правові основи організації. Види комерційних банків, їх функції. Операції комерційних банків. Показники діяльності банків. Види банківських ризиків.

Тема 13. Кредит у ринковій економіці. Сутність кредиту, його об'єкти та суб'єкти. Теорії кредиту. Функції кредиту, їх сутність, призначення та прояви в економічній практиці. Принципи кредитування, їх сутність та практичне значення. Економічна характеристика форм та видів кредиту, критерії їх класифікації. Сутність, види та вимірники процента та процентної ставки. Прості та складні відсотки. Номінальна та реальна процентна ставка.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Денна форма навчання

№ заняття	Назви тем	Кількість годин							Рекомендовані джерела інформації
		Денна форма навчання							
		усього	у тому числі						
лекції	практичні		лабораторні	семінарські	самостійна робота				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
IV рік навчання, 7 семестр									
	Тема 1. Економічна сутність фінансів, їх призначення	7	2	2	-	-	-	3	
1	1.1. Історико-економічний розвиток фінансів, головне їх призначення. 1.2. Функції фінансів як науки: загальнонаукові і спеціальні. Ознаки фінансів.	5	2	-	-	-	-	3	(О 1) с.22 – 35 (О 2), с. 12 - 31
2	Практичне заняття 1. Дослідження економічної сутності фінансів. Визначення моделей фінансових відносин у суспільстві	2	-	2	-	-	-	-	(О 1) с. 109-119 (О 2) с. 42 – 48
	Тема 2. Податки і податкова система	7	2	2	-	-	-	3	
3	2.1. Економічна сутність і значення податків для ринкової економіки. Ознаки податків. 2.2. Класифікація податків і їх функції. 2.3. Характеристика елементів оподаткування. 2.4. Сутність податкової системи, її складові. 2.5. Принципи оподаткування	5	2	-	-	-	-	3	(О 1) с. 290-322 (Д 7), с. 8 – 24; 29-32 (ІР), 11, 13

4	Практичне заняття 2. Закріплення теоретичних питань щодо економічної сутності податків і податкової системи. Визначення елементів оподаткування.	2	-	2	-	2	-	-	(О 1) с. 34 – 38; (Д 7) с. 44 – 48 (ІР), 11, 13
	Тема 3. Бюджет і бюджетна система	7	2	2	-	2	-	3	
5	3.1. Сутність бюджету як основного фінансового плану держави. Його основні складові, призначення та функції. 3.2. Формування бюджетної системи в Україні. 3.3. Бюджетна класифікація, її складові. 3.4. Міжбюджетні трансферти	5	2	-	-	-	-	3	(О 1) с. 109-119 (О 2), с.188 - 207 (Д 6) (ІР), 8, 19
6	Практичне заняття 3. Дослідження бюджету як основного фінансового плану держави. Виконання практичних ситуацій	2	-	2	-	-	-	-	(О 1) с. 123-128 (Д 6) (ІР), 8, 19
	Тема 4. Державний борг	7	2	2	-	2	-	3	
7	4.1. Сутність державного боргу, етапи його формування. 4.2. Характеристика державних і місцевих боргових зобов'язань, їх класифікація. 4.3. Методи та принципи управління державним боргом	5	2	-	-	-	-	3	(О 1), с. 191 – 212 (Д 6), с. 82-89 (ІР 8, 10, 14-16)
8	Практичне заняття 4. Теоретичне закріплення сутності державного боргу, методів та принципів управління ним. Проведення аналізу державного боргового портфеля.	2	-	2	-	-	-	-	(О 5), с. 91 – 102 (Д 6), с. 140-160 (ІР 8, 10, 14-16)
	Тема 5. Сутність і функції грошей	7	2	2	-	2	-	3	
9	5.1. Сутність грошей, підходи до їх визначення. Концепції походження грошей. 5.2. Форми вартості грошей та їх еволюція. 5.3. Повноцінні та неповноцінні гроші. 5.4. Функції грошей і їх якісні властивості	5	2	-	-	-	-	3	(О 1), с. 106 – 110 (О 5), с.6 - 16 (ІР 7, 12, 14, 16)

10	Практичне заняття №5. Дослідження суті і функцій грошей. Розрахунок зміни вартості грошей у часі.	2	-	2	-	-	-	(О 1), с. 327 – 344 (О 5), с.6 - 16 (ІР 7, 12, 14, 16)
11	Тема 6. Грошовий оборот і грошова маса 6.1. Сутність і структура грошового обігу. 6.2. Модель грошового обігу. Грошові потоки та їх балансування. 6.3. Маса грошей, що обслуговує грошовий обіг. Грошові агрегати. 6.4. Закон грошового обігу. 6.5. Швидкість обігу грошей.	9	2	4	-	-	3	(О 1), с. 130 – 148 (О 5), с. 18 – 29 (ІР 7, 12, 14, 16)
12	Практичне заняття 6. Обґрунтування сутності грошового обороту і грошової маси. Розрахунок грошових агрегатів.	2	-	2	-	-	-	(О 1), с. 130 – 148 (О 2), с. 345 – 392 (О 5), с. 18 – 29 (ІР 7, 12, 14, 16)
13	Практичне заняття 7. Узагальнення сучасних засобів платежу, що обслуговують грошовий обіг. Розрахунок кількості грошей, необхідних для обігу і швидкості обігу грошей.	2	-	2	-	-	-	(О 5), с. 20 – 28 (ІР 7, 12, 14, 16)
14	Тема 7. Грошові системи 7.1. Поняття грошової системи та її елементи. 7.2. Основні типи грошових систем, їх еволюція. 7.3. Фіскально-бюджетна і грошово-кредитна політика в системі державного регулювання грошового обороту 7.4. Дефіцит державного бюджету.	7	2	2	-	-	3	(О 1), с. 645-650 (О 5), с. 30 – 37 (ІР 7, 12, 14, 16)
15	Практичне заняття 8. Закріплення знань щодо грошових систем, її елементів і типів. Проведення аналізу показників дефіциту бюджету. Визначення рівня монетизації ВВП	2	-	2	-	-	-	(О 1), с. 174 – 178 (О 5), с. 41 – 57 (Д 2); (ІР 7, 12, 14, 16)
16	Тема 8. Грошовий ринок 8.1. Сутність грошового ринку, його структура, суб'єкти та інструменти.	7	2	2	-	-	3	(О 5), с. 535 – 552

	8.2. Особливості та функції грошового ринку. 8.3 Внутрішній механізм регулювання грошового ринку. 8.4. Поняття про грошову базу, її формування. 8.5. Види відсотків грошового ринку.								(Д 4), с. 185 – 201 (ІР 14, 15, 16)
17	Практичне заняття 9. Розрахунок задач із використанням простих і складних відсотків.	2	-	2	-	-	-	-	(Д 4), с. 83-120; 190-191;
	Тема 9. Інфляція та грошові реформи	7	2	2	-	-	-	3	
18	9.1. Сутність, форми прояву та закономірності розвитку інфляції, її причини і наслідки. 9.2. Антиінфляційна політика держави. 9.3. Сутність грошових реформ, їх види та особливості проведення в Україні.	5	2	-	-	-	-	3	(О 5), с. 47 – 60 (Д 2) (ІР 10, 12, 16)
19	Практичне заняття 10. Закріплення знань щодо сутності інфляції, її причин і наслідків. Розрахунок темпів інфляції.	2	-	2	-	-	-	-	(О 5), с. 47-60 (Д 2) (ІР 10, 12, 16)
	Тема 10. Валютний ринок і валютні системи	7	2	2	-	-	-	3	
20	10.1. Сутність валюти, її види. Валютний курс і конвертованість валют. 10.2. Режими курсоутворення. 10.3. Валютний ринок: сутність, об'єкти та суб'єкти. Функції валютного ринку. 10.4. Валютне регулювання його інструменти. 10.5. Особливості формування валютних систем.	5	2	-	-	-	-	3	(О 1), с. 673-675 (О 5), с. 61 – 90 (Д 3), с. 220-229 (Д 4), с. 217-239 (ІР 10, 14-18)
21	Практичне заняття 11. Теоретичне узагальнення сутності валютного ринку і валютних систем. Визначення курсових різниць. Розрахунок виграт, пов'язаних з купівлею валюти	2	-	2	-	-	-	-	(О 1), с. 673-675 (О 5), с. 61 – 90 (Д 4), с. 217-254 (ІР 10, 14-18)
	Тема 11. Центральні банки	5	2	-	-	-	-	3	

22	<p>11.1. Призначення, основи організації та роль центрального банку.</p> <p>11.2. Місце центрального банку в системі регулювання і контролю за банківською діяльністю.</p> <p>11.3. Функції центрального банку.</p> <p>Тема 12. Комерційні банки і їх операції</p> <p>12.1. Комерційні банки, їх походження і правові основи організації..</p> <p>12.2. Види комерційних банків, їх функції.</p> <p>12.3. Операції комерційних банків.</p> <p>12.4. Показники діяльності банків.</p> <p>Практичне заняття 12. Закріплення знань щодо центральних і комерційних банків. Розрахунок показників прибутковості та фінансової стійкості банків.</p> <p>Тема 13. Кредит у ринковій економіці</p> <p>13.1. Сутність кредиту, його об'єкти та суб'єкти.</p> <p>13.2. Теорії кредиту.</p> <p>13.3. Функції та принципи кредиту.</p> <p>13.4. Форми та види кредиту.</p> <p>13.5. Види відсоткових ставок.</p> <p>Практичне заняття 13. Розрахунок процентів за позику, суми платежів за кредитом. Виконання підсумкового завдання за курсом.</p> <p>Разом</p>	5	2	-	-	-	3	(О 5), с. 114 – 130 (Д 1), с. 85-92 (Д 4), с. 83-90 (ІР 12, 14-15, 18)
23		7	2	2	-	-	3	(О 5), с. 114 – 130 (Д 1), с. 115-134 (Д 4), с. 83-90, 163-172 (ІР 12, 14-15, 18)
24		2	-	2	-	-	-	(О 5), с. 114 – 130 (Д 1), с. 115-134 (Д 4), с. 83-90, 163-172 (ІР 12, 14-15, 18)
25		6	2	2	-	-	2	(О 5), с. 91 – 102 (Д 4), с. 259-275 (ІР 12, 14-15)
26		4	2	-	-	-	2	(О 5), с. 91 – 102 (Д 4), с. 140-160 (ІР 12, 14, 16)
		90	26	26	-	-	38	

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Історико-економічний розвиток фінансів, їх головне призначення.
2. Функції фінансів як науки: загальнонаукові і спеціальні.
3. Ознаки фінансів.
4. Моделі фінансових відносин у суспільстві: адміністративна і ринкова.
5. Фінансові моделі ринкової економіки за рівнем державної централізації ВВП, їх характерні ознаки.
6. Економічна сутність і значення податків для ринкової економіки, їх ознаки.
7. Класифікація податків, їх функції.
8. Характеристика елементів оподаткування.
9. Сутність податкової системи України, її елементи.
10. Принципи податкового законодавства. Податкові пільги.
11. Сутність бюджету як основного фінансового плану держави, його основні складові.
12. Призначення та функції бюджету.
13. Формування бюджетної системи в Україні.
14. Принципи бюджетної системи.
15. Бюджетне планування, його функції, методи, принципи організації.
16. Бюджетна класифікація, її складові.
17. Сутність державного боргу, етапи формування.
18. Характеристика державних і місцевих боргових зобов'язань, їх класифікація.
19. Управління державним боргом: мета, етапи, завдання.
20. Методи та принципи управління державним боргом.
21. Сутність і функції грошей. Сутність грошей.
22. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей.
23. Форми грошей та їх еволюція.
24. Неповноцінні форми грошей та їх економічна природа.
25. Функції грошей, взаємозв'язок між ними. Якісні властивості грошей.

26. Сутність грошового обігу як процесу руху грошей. Основні суб'єкти грошового обігу.
27. Готівковий і безготівковий грошовий обіг.
28. Грошові потоки та їх взаємозв'язок у моделі сукупного грошового обігу.
29. Маса грошей, що обслуговує грошовий обіг: поняття, склад і чинники, що визначають її зміну.
30. Грошові агрегати, їх характеристика.
31. Грошова база, її склад та економічний зміст.
32. Фактори, що впливають на величину грошової маси.
33. Закон грошового обігу.
34. Швидкість обігу грошей, її вплив на масу та стабільність грошей.
35. Сутність грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни.
36. Елементи грошової системи.
37. Основні типи грошових систем, їх еволюція.
38. Платіжні системи та їх роль у регулюванні грошового обороту.
39. Методи економічного регулювання грошового обороту, їх сутність і переваги.
40. Фіскально-бюджетна та грошово-кредитна політика в системі державного регулювання грошового обороту, їх сутність та порівняльна оцінка.
41. Сутність грошового ринку, його суб'єкти та інструменти.
42. Особливості та функції грошового ринку.
43. Структура грошового ринку, критерії класифікації.
44. Попит на гроші. Сутність, цілі та форми прояву попиту на гроші.
45. Пропозиція грошей. Сутність і механізм формування пропозиції грошей.
46. Грошова база та грошовий мультиплікатор як складові впливу на пропозицію грошей.
47. Види відсотків грошового ринку.
48. Сутність, форми прояву та закономірності розвитку інфляції.
49. Причини інфляції, її економічні та соціальні наслідки.

50. Сутність грошових реформ, їх види, способи класифікації та особливості проведення в Україні.
51. Сутність валюти, її види.
52. Конвертованість валюти, види конвертованості.
53. Валютний ринок: сутність, функції, об'єкти та суб'єкти.
54. Основні операції на валютному ринку.
55. Валютний курс: сутність, види, основи формування та чинники впливу.
56. Режими курсоутворення: фіксований, вільно-плаваючий, подвійний, множинний, регульований плаваючий.
57. Валютне регулювання, його цілі, методи та вплив на економіку.
58. Характеристика інструментів валютного регулювання.
59. Валютні системи, їх призначення, елементи та етапи розвитку.
60. Сутність, призначення та використання золотовалютних резервів.
61. Функції центрального банку.
62. Комерційні банки, їх види, функції та операції.
63. Сутність кредиту, його об'єкти та суб'єкти. Теорії кредиту.
64. Принципи кредитування, їх сутність та практичне значення.
65. Економічна характеристика форм та видів кредиту, критерії їх класифікації.

6. ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Технології навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, складання реферату);
- відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (розв'язання завдань, виконання тестів, конспектування);

Методи оцінювання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань;
- виступи на практичних заходах;
- залік.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

7.1. Шкала оцінювання результатів навчання за національною системою:

Національна шкала	Теоретична підготовка	Практичні уміння та навички
«Відмінно»	Здобувач має глибокі, міцні, систематичні знання всіх положень теорії, може вільно сформулювати закони, положення та принципи, використовує здобуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь вирізняється точністю формулювань, логікою, демонструє достатній рівень узагальнення знань	Здобувач самостійно розв'язує типові задачі різними способами, здатний проаналізувати та узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних завдань здобувач дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Його дії вирізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати
«Добре»	Здобувач знає і може самостійно сформулювати основні закони та принципи, навести приклади, але не завжди може довести їх самостійно, застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим	Здобувач самостійно розв'язує типові завдання, володіє базовими навичками з виконання практичних завдань, може самостійно скласти обрати метод реалізації, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату
«Задовільно»	Здобувач відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати за допомогою викладача основні положення теорії, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може	Здобувач може розв'язати найпростіші типові завдання за зразком, виявляє здатність виконувати елементарний аналіз операцій, але не спроможний самостійно визначити метод розв'язання задачі. Може робити висновки, але не розуміє достатньою мірою мету роботи
«Незадовільно»	Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, у відповіді цілком відсутня самостійність. Здобувач знайомий лише з деякими поняттями та визначеннями курсу	Здобувач знає умовні позначення та вміє розрізняти основні поняття, виконувати найпростіші облікові записи. Здобувач може використовувати законодавчі положення, але не може самостійно виконати облікову роботу і зробити висновки

7.2. Шкала оцінювання результатів навчання за системою ЄКТС:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю недоліків)
64-73	задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела інформації:

1. Боринець С. Я., Лютий І. О., Варналій З. С. Фінанси: підручник / за заг. ред. І. О. Лютого. Київ: Ліра-К, 2021. 732 с.
2. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навч. посіб. Острог: Національний університет «Острозька академія», 2021. 332 с.
3. Кремень О. І. Фінанси: навч. посіб. Київ, Центр навчальної літератури, 2022. 416 с.
4. Коваленко Д.І. Гроші і кредит. Теорія і практика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2021. 352 с.
5. Світлична В.Ю. Гроші і кредит: підручник. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2020. 191 с.

Допоміжні джерела інформації:

1. Банківська система: навч. посіб. / Н. С. Ситник, А. В. Стасишин, Н.З. Блащук-Девяткіна, Л. О. Петик / за заг. ред. д.е.н., проф. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ ім. І Франка, 2020. 580 с.
2. Бездітко Ю. М., Посаднєва О. М. Грошово-кредитна політика НБУ: навч. посіб. Вид-во Гельветика, 2020. 386 с.
3. Божидарнік Н. В., Божидарнік Т. В. Валютні операції: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 698 с.
4. Еш С. М. Фінансовий ринок: навч. посіб. Вид. 3-с, перер. І допов. Київ: ЦУЛ, 2022. 528 с.
5. Копилюк О. І., Музичка О. М. Банківські операції: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 536 с.
6. Миськів Г. В. Бюджетна система: теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях): навч. посібник. Львів: «Растр-7», 2020. 272 с.
7. Томнюк Т. Л. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.

Інформаційні ресурси:

1. Державна науково-технічна бібліотека України: м. Київ, вул. В. Антоновича, 180. Веб-сайт: URL: www.gntb.gov.ua
2. Національна парламентська бібліотека України: м. Київ, вул. М. Грушевського, 1. Веб-сайт: URL: www.nplu.kiev.ua
3. Міська спеціалізована молодіжна бібліотека «Молода гвардія»: м. Київ, вул. Л. Толстого, 49. Веб-сайт: URL: www.msmb.org.ua
4. Сервер Верховної Ради України: URL: <http://www.rada.gov.ua/>
5. Міністерство фінансів України URL: <http://www.rnifin.gov.ua/>
6. Українське право URL: <http://www.ukrpravo.com/>
7. Сервер НБУ URL: <http://www.bank.gov.ua>
8. Бюджетний кодекс України : від 08.07.2010 р. № 2456-VI; поточна редакція від 01.08.2024 на підставі – 3880-IX / (Офіційний вебсайт Верховної Ради України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
10. Державний борг України. Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/>
11. Наказ ДПС України від 22.11.2021 № 965 "Про затвердження місії та Стратегічного плану Державної податкової служби України на 2022 – 2024 роки" (із змінами, внесеними наказами ДПС від 14.02.2023 №112, від 13.03.2023 № 167). URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/77553.html>
12. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
13. Податковий кодекс України: станом на 01.08.2024. Верховна Рада України. Офіц. вид. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст. 112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
14. Про банки і банківську діяльність: Закон України: станом на 03.09.2024, підстава 3257-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
15. Про валюту і валютні цінності: Закон України: станом на 01.07.2024, підстава 3706-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
16. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 р. №

679-XIV: станом на 19.04.2024, підстава 3624-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>

17. Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України: постанова Правління Національного банку №1 від 03.01.2019. Редакція від 16.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19#Text>

18. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021, № 1591-IX: станом на 20.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

19. Про бюджетну класифікацію: наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11. Редакція від 09.08.2024, підстава 0399201-24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text>

9. ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ

Навчальний рік	Зміст внесених змін та доповнень	Номер протоколу засідання циклової комісії	Підпис голови циклової комісії